

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Nucleus Practici Tractatus, De Legibus

Marchius, Ewald

Coloniæ Agrippinæ, 1660 [erschienen] 1661

Cap. XXVII. An ad dispensationem justam, causa etiam justa sit necessaria, tam quoad dispensantem, qua[m] quoad dispensatu[m] & quæ sit justa causa, ac quando dispensatio reddatur invalida

urn:nbn:de:hbz:466:1-42256

CAPUT XXVII.

*An ad Dispensationem justam, causa etiam
iusta sit necessaria, tam, quo ad Dispensantem,
quam quo ad Dispensatum? Et qua sit iusta
causa? Ac quando Dispensatio
reddatur invalida?*

LEGISLATOR et si Supremus Prin-
ceps, vel summus Pontifex sit, non po-
test licitè Dispensare in LEGE suâ, sine
iustâ causa, vel proportionatâ LEGI, in
qua Dispensat. Est communis sententia
Theologorum, & Canonistarum S. Thomæ,
1.2.q.97.art.4. Cajetani, q.96.art.4. Sotæ, Ho-
stiensis, Panormitani & plurium aliorum.
Nam Princeps licet sit Author LEGUM,
non tamen est Dominus, sed Dispensator ea-
rum, qui debet esse fidelis, nam finis hujus
potestatis est propter bonum commune;
talis autem Dispensatio iniusta, foret contra
fidelitatem, & vel propter privatum com-
modum, vel utilitatem, & ita foret abusus
Potestatis, unde foret peccatum mortale in
principe, Dispensare in LEGE suâ, sine ius-
tâ causâ. Cajetanus in summâ, verbo Dis-
pensatio. Covarruvias, Soto, Valentia, & alii,
quia peccaret contra Justitiam Commuta-
tivam, Distributivam, & Legalem. Ita Soto,
Anton. & Abulensis. Simi-

Similiter subditus, petendo dispensationem, sine causa, peccat mortaliter, quatenus inducit superiorem ad actionem iniquam, & sic ad illam cooperatur, præsertim si causam falsam alleget. Ita Covarruvias & Soto:

Quæ vero sit justa causa dispensandi, certo definiri non potest; sed arbitrio prudentis relinquenda, Communiter tamen ex Gratiano hæc tres assignantur: Necessitas, utilitas, & pietas, ad quæ ceteræ referuntur.

An sine justâ causa dispensatus, in usu talis dispensationis peccet, variant Doctores. Probabile tamen est, per se loquendo, & secluso scandalo, talem non peccare. Ita Soto l. 1. de Jus. q. 7. Sylvester q. 3. Angelus verbo, Dispensatio, Navarrus, & alij, præsertim, si secrete, & sine scandalo, utitur sua dispensatione, quando ejus usus de se non est malus, & propter honestum finem. Quod intellige, si dispensans habeat Potestatem Legislatoris, aliud est, si eam habeat ex commissione alterius, aut sit in LEGE superioris. nam sine justâ causâ taliter facta, dispensatio non valet sicut nec Pontificis, circa LEGEM Deinaturalem, sive positivam. Ita Navarrus citans cap. cum Inferior, de majori & obed.

Cavenda quoque est, in procuranda dispensatione Subreptio id est, narratio falsa, ac

Ob-

Obreptio, id est, narratio subdola, que fit non expresso omni eo, quod exprimi debuit, & tacito eo. quod alioquin difficiliorem redderet dispensationem: nam taliter obtenta dispensatio, invalida erit. Sylvester verbo Dispensatio, & confirmat ex cap. 2. de Filijs Presbyt. in 6. De his etiam vide Azorium part. 1. Instit. moral. lib. 5. cap. 24. & P. Reginaldum in praxi lib. 13. tom. 1. cap. 19. sect. 2. & 3. num. 197.

CAPUT XXVIII.

De Consuetudine.

Quid sit Consuetudo? Quae ad eam introducendam requirantur? Et quot habeat effectus.

NOtandum: Consuetudinem duobus modis sumi. Primo: pro ipso usu, & frequentibus moribus, seu actibus alicujus Communitatis, aut populi, & ita dicitur esse facti; vel pro ipso Jure, quod ex his oritur. Hoc modo sumptam, definit eam S. Isidorus, *quod sit jus quoddam moribus institutum, quod pro Lege suscipitur, cum deficit Lex.*

Igitur ad consuetudinem introducendam requiruntur imprimis, diuturnitas temporis, & actuum frequentia. Nam, licet consuetudo inchoari possit, ab aliquo actu insigni, quem ceteri postmodum imitentur: tamen, non nisi